

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Herkennen en bestrijden van Ambrosia

Voor vollegrondsteelt

Ambrosia, wat is dat?

Ambrosia is een éénjarige plant die 20 tot 150 centimeter groot kan worden. In Nederland komen twee soorten steeds vaker voor: Alsemambrosia (*Ambrosia artemisiifolia*) en Driedelige Ambrosia (*Ambrosia trifida*).¹ De plant bloeit van eind augustus tot en met oktober. De groengrijze bloemen zijn maar 3mm groot en groeien in een aar. Specifieke kenmerken met foto's van Alsemambrosia kunt u vinden op www.ambrosiavrij.nu.

Hooikoortsplant

Ambrosia wordt ook wel hooikoortsplant genoemd. Dit geeft al aan dat de plant hooikoortsklachten kan veroorzaken. Tijdens de bloei komen grote hoeveelheden pollen vrij. Deze pollen zijn zeer sterk allergeen wat betekent dat ze snel hooikoortsklachten veroorzaken. De plant bloeit daarbij laat, vanaf eind augustus tot en met oktober, waardoor het huidige hooikoortsseizoen met 2 maanden verlengd kan worden als Ambrosia zich massaal zou vestigen in ons land. Dat willen we voorkomen!

Alleen op bezoek

Ambrosia komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika en is onopzettelijk in Europa geïntroduceerd. De plant komt al sinds 1857 voor in Nederland, maar was tot nu toe alleen maar 'op bezoek'. Het klimaat in Nederland was niet geschikt voor Ambrosia om zaad te produceren en zich blijvend in ons land te vestigen. Door het veranderende klimaat kan Ambrosia zich nu wel vestigen en vermeerderen. Door nu actie te ondernemen, kunt u eraan bijdragen dat de plant zich niet definitief vestigt in Nederland.

¹ Als in deze factsheet Ambrosia wordt genoemd, worden alle soorten bedoeld. Als het over één soort gaat, wordt dit specifiek aangegeven.

Ambrosiaplant

Het blad

Ambrosia in Europa

Hoewel Ambrosia op Nederlandse akkers nog niet of nauwelijks voorkomt, komt de plant wel steeds dichterbij. De Rhône vallei in Frankrijk en de Po vallei in Italië zijn zwaar besmet met Ambrosia. In Hongarije is zelfs 80% van het landbouwareaal besmet. En ook in Tsjechië, Oostenrijk, Slovenië en Zwitserland zijn veel plaatselijke besmettingen gemeld. In een aantal landen geldt ook een wettelijke bestrijdingsplicht. In het najaar van 2010 is in een akkerrand van Staatsbosbeheer een zware besmetting aangetroffen die zich al enkele jaren had weten te handhaven en zich uitbreidde over het perceel waar wintergraan op verbouwd wordt. In de buurt van München is Ambrosia in 2009 bovendien aangetroffen op een perceel aardappelen. Met name in gewassen waarin Ambrosia niet optimaal bestreden kan worden (o.a. aardappelen en vollegrondsgroenten), veroorzaakt de plant opbrengst- en kwaliteitsverlies..

Ook op uw akker?

In Nederland komt Ambrosia voornamelijk voor in tuinen, door met Ambrosia vervuuld vogelvoer. Maar ook landbouwzaden en zaadmengsels voor bijvoorbeeld akkerranden kunnen ambrosiazaden bevatten. Zeker in partijen landbouwzaad is Ambrosia waarschijnlijk maar zeer beperkt aanwezig. Op de Nederlandse akkers komt de plant gelukkig nog niet of nauwelijks voor. En dat willen we graag zo houden!

De bloem

De stengel

Wat kunt u doen?

U kunt op twee manieren bijdragen aan de aanpak van Ambrosia:

1. waarnemingen van Ambrosia melden en
2. aanwezige planten op uw akkers bestrijden.

Waarnemingen melden

Heeft u Ambrosia gezien in uw akker, in de akkerranden of ergens anders, dan is het erg waardevol als u deze waarneming meldt. Met uw waarnemingen kunnen we de ontwikkeling van Ambrosia in Nederland volgen. Verder kunnen bijvoorbeeld gemeentes met deze waarnemingen Ambrosia gaan bestrijden, als deze zich op gemeentefgrond bevinden. De NVWA heeft een gratis Ambrosia iPhone App laten ontwikkelen. Met deze App kunt u Ambrosia goed herkennen en waarnemingen direct melden. Heeft u geen iPhone of iPad, dan kunt u waarnemingen ook melden via Natuurkalender of waarneming.nl. Op www.ambrosiavrij.nu staat waar u de App kunt downloaden en hoe u bij Natuurkalender of Waarneming.nl komt.

Ambrosia bestrijden op uw akker

Ook u kunt helpen om definitieve vestiging van Ambrosia in Nederland te voorkomen.

Omdat de plant zich verspreid door zaden, is het belangrijk zaadvorming te voorkomen. Afhankelijk van het aantal Ambrosiaplantjes en de plaats waar ze staan (bijvoorbeeld dicht bij een sloot of midden op het perceel), zijn er verschillende bestrijdingsmogelijkheden:

Voorzorgsmaatregelen

Om allergische (huid)reacties te voorkomen, is het belangrijk om bij het handmatig verwijderen en maaien volledig dekkende kleding en handschoenen te dragen. Draag bij verwijdering tijdens het bloeiseizoen ook een mondkapje en veiligheidsbril.

Sommige planten lijken erg op Ambrosia, bijvoorbeeld Boerenwormkruid en Bijvoet.

Bladeren van Bijvoet zijn grijs aan de onderkant, Ambrosia is groen.

Wist u dat ...

- Eén ambrosiaplant tot 3000 zaden per jaar kan produceren?
- Deze zaden 40 jaar lang kiemkrachtig kunnen blijven?

Stap 1 > Handmatig uittrekken

Bij een klein aantal planten is de meest effectieve bestrijdingsmethode het handmatig uittrekken van de planten, met wortel en al. Het is belangrijk om dit te doen voordat de planten bloeien, zodat er geen pollen loskomen en de plant geen zaad kan vormen. **Begin augustus** is de plant meestal groot genoeg om te herkennen en bloeit dan nog niet. Verwijdert u toch planten in het bloeiseizoen, doe dat dan in de namiddag, omdat de meeste ambrosiapollen vrijkomen in de ochtend.

In een afgesloten zak in de vuilnisbak

De planten die u uit de grond hebt getrokken, kunt u het beste in een afgesloten plastic zak stoppen. Doe deze zak bij het huishoudelijk afval (grijze container). Doe Ambrosiaplantjes **niet** in de groencontainer, het risico is dan groot dat ambrosiazaden alsnog worden verspreid (bijvoorbeeld via compost).

Stap 2 > Maaien

U kunt zaadsetting van Ambrosia ook voorkomen door de planten te maaien. Het beste maaimoment is **begin september**. Maait u de planten eerder weg, dan kunnen de planten weer uitgroeien en alsnog zaden produceren. Maait u later, dan kunnen de gevormde zaden zich verspreiden. Op plekken waar veel ambrosia staat,

Het blad van Boerenwormkruid (rechtsonder) is anders van vorm en de stengel is roodachtig.

moet de maaihoogte 2 tot 6 cm zijn. Staan de ambrosiaplantjes op grasland, dan is 10 cm een goede maaihoogte. Het gras voorkomt vervolgens dat de Ambrosiaplantjes weer gaan groeien. Komen er toch weer planten op, maai dan een tweede keer.

Wegbermen worden – om veiligheidsredenen – vaak in de vroege zomer gemaaid. Dit is geen goed maaimoment om Ambrosia te bestrijden. Als er ambrosiaplantjes in de wegberm staan, is een tweede maaironde begin september noodzakelijk.

Stap 3 > Chemische bestrijding

Als uittrekken of maaien van de planten niet mogelijk is, kan Ambrosia ook met chemische middelen bestreden worden. Vaak zal de plant met een reguliere (volvelds) onkruidbestrijding worden meegenomen. In sommige gewassen blijft de bestrijding echter moeilijk, bijvoorbeeld in suikerbieten en erwten. In tarwe is de eerste onkruidbestrijding te vroeg om ook Ambrosia aan te pakken, de plant kan dan in de stoppel worden bestreden. Bij de teelt van zonnebloemen is Ambrosia haast niet te bestrijden omdat de planten tot dezelfde familie behoren.

Aanstrijken

Waar mogelijk kunnen Ambrosiaplantjes met een herbicide worden 'aangestreekt'. Dit kan zowel handmatig als machinaal (onkruidstrijker Rollmaster). Voorwaarde voor machinale bestrijding is wel dat de Ambrosiaplant groter is dan het gewas, zodat gewasschade wordt voorkomen. Aanstrijken kost minder middel, heeft geen nadelig effect op het gewas én is beter voor het milieu.

Middelen met de werkzame stof glyfosaat lijken het meest effectief, maar ook anderen zorgen voor een goede bestrijding:

- 2,4-D
- bentazon
- bromoxynil
- clopyralid
- dicamba
- florasulam
- fluroxypyr
- ioxynil
- mecoprop-p
- metribuzin
- mesotrione

In het algemeen werken deze werkzame stoffen het beste in het 4-blad stadium. Met behulp van de milieumeetlat (www.milieumeetlat.nl) kunt u het minst milieubelastende middel kiezen.

Voorkomen is beter dan genezen

Om verdere introductie van Ambrosia door vogelvoer te voorkomen, maakt Ambrosia onderdeel uit van de EU Richtlijn Ongewenste Stoffen en Producten (2002/32/EG). Deze richtlijn schrijft normen voor over de aanwezigheid van Ambrosiazaden in diervoeding.

Waarnemingen melden

De NVWA heeft een gratis iPhone App (de Ambrosiamelder) laten ontwikkelen en Wageningen UR lanceert de Ambrosia Alert! App voor Android toestellen. Beide Apps ondersteunen bij het herkennen van Ambrosia en geven de mogelijkheid tot het melden van waarnemingen. Waarnemingen kunnen ook doorgegeven worden via waarneming.nl, telmee.nl of Natuurkalender.nl. Op www.ambrosiavrij.nu staat waar u de Apps kunt downloaden en hoe u bij Natuurkalender of Waarneming.nl komt.

Dit is een uitgave van:
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Catharijnesingel 59 | Postbus 43006 | 3540 AA Utrecht
www.vwa.nl
juli 2012

Productie/redactie
Maatschap voor Communicatie, Utrecht CLM, Culemborg

Ontwerp
Optima Forma bv, Voorburg

Fotografie planten
www.ambrosiavrij.nu, NVWA

Omslagbeeld
Regina Baeker (Ministerium für Ländliche Entwicklung,
Umwelt und Verbraucherschutz des Landes Brandenburg)